

ที่ มท ๐๙๐๘/ว ๒๖๕๔๔

กรมที่ดิน

ถนนพระพิพิธ กท ๑๐๒๐๐

๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๘

เรื่อง การใช้คำนำหน้านามหญิงมีสามีที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายในหนังสือ เอกสาร
การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด (เว้นกรุงเทพมหานคร)

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๔๐๒/ว ๒๑๓
ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๗

ด้วยปรากฏว่า การใช้คำนำหน้านามหญิงมีสามีที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายใน
หนังสือเอกสารการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม พนักงานเจ้าหน้าที่ยังถือปฏิบัติแตกต่างกัน
กล่าวคือ พนักงานเจ้าหน้าที่บางแห่งใช้คำนำหน้านามว่า "นางสาว" แต่บางแห่งใช้คำ
นำหน้านามว่า "นาง" อันเป็นการลักลั่นกัน ควรจะได้ถือปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน

กรมที่ดินจึงเรียนขอความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้คำนำหน้านามหญิงมีสามี
ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายในหนังสือเอกสารการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ให้ถือปฏิบัติตามที่
ปรากฏในเอกสารซึ่งทางฝ่ายปกครองออกให้ เช่น บัตรประจำตัวประชาชน สำเนา
ทะเบียนบ้าน แต่หากหญิงนั้นประสงค์จะใช้คำนำหน้านามให้ผิดไปจากเอกสารของฝ่ายปกครอง
ก็ให้ขอไปขอแก้ไขคำนำหน้านามเสียก่อน ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้วางทางปฏิบัติใน
เรื่องนี้ไว้แล้ว ตามหนังสือ ที่ มท ๐๔๐๒/ว ๒๑๓ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๗ ที่ส่งมา
พร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและสั่งให้เจ้าหน้าที่ทราบและถือปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถือ

(นายศิริ เกวลินสฤษดิ์)

อธิบดีกรมที่ดิน

กองทะเบียนที่ดิน

โทร. ๒๒๒๖๑๔๖

ที่เมท ๐๔๐๒/ว ๒๑๓

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กท ๑๐๒๐๐

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๗

เรื่อง การใช้คำนำนามสตรีในเอกสารการทะเบียน
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และ ปลัดกรุงเทพมหานคร

ด้วยสำนักทะเบียนต่าง ๆ มีปัญหาทางปฏิบัติเกี่ยวกับการแก้ไขคำนำนามสตรีในทะเบียนบ้านและการกรอกรายการในเอกสารการทะเบียนของหญิงที่มีสามีโดยไม่จดทะเบียนสมรสว่าจะสามารถแก้ไขรายการคำนำนามสตรีจาก "นางสาว" เป็น "นาง" ได้หรือไม่ และกรอกรายการชื่อตัวและชื่อสกุลของสตรีในกรณีดังกล่าว จะใช้คำนำนามและชื่อสกุลอย่างไรจึงจะถูกต้อง เนื่องจากยังไม่มีแนวทางปฏิบัติในเรื่องนี้อย่างแน่ชัด

กระทรวงมหาดไทย พิจารณาแล้ว ขอเรียนว่า การใช้คำนำนามสตรี มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ คือ พระราชกฤษฎีกาให้ใช้คำนำนามสตรี พ.ศ.๒๔๖๐ ปัจจุบันยังมีผลใช้บังคับอยู่ ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ได้บัญญัติเรื่องการแก้ไขคำนำนามสตรีไว้ในข้อ ๑ ว่า "... (ก) ถ้าเป็นผู้ที่ยังไม่มีสามีให้ใช้คำว่า "นางสาว" เป็นคำนำนามเดิมและนามสกุลของตน..... (ข) ถ้าเป็นผู้ที่มีสามีแล้ว แต่สามีเป็นผู้ยังไม่มียศดาศักดิ์ ให้ใช้คำว่า "นาง" เป็นคำนำนาม..."

คำว่า "ผู้ที่มีสามีแล้ว" น่าจะหมายความว่าถึงสตรีที่มีสามีแล้ว จะเป็นสามีที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ตาม ยอมให้ใช้คำว่า "นาง" เป็นคำนำนามของตนตามพระราชกฤษฎีกาให้ใช้คำนำนามสตรี พ.ศ.๒๔๖๐ ได้ เพราะกฎหมายนี้มีได้มุ่งกำหนดความเป็นสามีภรรยาโดยชอบด้วยกฎหมาย เพียงแต่มุ่งวางระเบียบการให้ใช้คำนำนามสตรีที่(เคย)มีสามีแล้วกับที่ไม่(เคย)มีสามีให้คู่แตกต่าง ไม่สับสนกันเท่านั้น

เพื่อให้การปฏิบัติงานการทะเบียนของสำนักทะเบียนต่าง ๆ เป็นไปในแนวทางเดียวกัน กระทรวงมหาดไทย จึงขอวางแนวทางปฏิบัติในเรื่องคำนำนามสตรี ดังนี้

๑. การแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการคำนำนามสตรีในทะเบียนบ้านและเอกสารการทะเบียนราษฎรอื่น ๆ จากคำว่า "นางสาว" เป็น "นาง" เมื่อนายทะเบียนได้รับคำร้องและตรวจสอบพยานเอกสาร เว้น สติบัตรของบุตรของหญิงนั้น แล้วเห็นว่าเชื่อถือได้ให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงทะเบียนให้ ในกรณีที่ผู้ยื่นคำร้องไม่มีพยานเอกสาร ให้เป็นอำนาจนายอำเภอพิจารณา ทั้งนี้ตามนัยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ.๒๕๑๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๔๘๘ แล้วหมายเหตุในทะเบียนบ้านด้วยหมึกสีแดงว่า "บุคคลที่ .....

/แก้ไข

แก้ไขรายการตามคำร้องที่ ... ลงวันที่ ... ลงชื่อนายทะเบียนและวันเดือนปีกำกับ

๒. การกรอกรายการค่านำนามสตรีในเอกสารการทะเบียนครอบครัว ให้กรอกรายการค่านำนามสตรีตามเอกสารราชการที่ร่อนนำมาแสดง เช่น รายการในทะเบียนบ้านเป็น "นาง" เอกสารการทะเบียนครอบครัวก็ให้ใช้คำว่า "นาง" ทั้งนี้ เพราะเอกสารการทะเบียนครอบครัวเป็นเอกสารที่แสดงฐานะความสัมพันธ์ในครอบครัว ซึ่งเป็นการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยาและบิดามารดากับบุตร ไม่ได้เป็นเอกสารที่มุ่งแสดงสถานภาพของบุคคลแต่อย่างใด

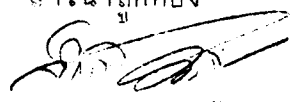
๓. ในการจดทะเบียนสมรส หากตามหลักฐานเอกสารราชการที่ร่อนนำมาแสดงใช้ค่านำนามว่า "นาง" หรือหากข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีบุตรมาแล้ว ก่อนที่นายทะเบียนจะรับจดทะเบียนให้ จะต้องตรวจสอบให้แน่ใจว่า มีคุณสมบัติครบถ้วนตามเงื่อนไขแห่งการสมรสในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ (พ.ศ. ๒๕๑๘) โดยเฉพาะตามมาตรา ๑๔๕๒ และมาตรา ๑๔๕๓ แล้วบันทึกในหน้าบันทึกของทะเบียนการสมรสไว้ให้ชัดเจน

๔. การใช้ชื่อสกุลของหญิงมีสามี ให้ถือปฏิบัติตามพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๔ คือ หญิงมีสามีให้ใช้ชื่อสกุลของสามี หญิงมายโดยการหย่าให้กลับไปใช้ชื่อสกุลเดิมของตน หญิงมายโดยการตายของสามีให้ใช้ชื่อสกุลของสามี ซึ่งสามีนั้นจะต้องเป็นสามีที่ครอบด้วยกฎหมาย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดแจ้งให้สำนักทะเบียนถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) พิศาล มูลศาสตรสาทร
(นายพิศาล มูลศาสตรสาทร)
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

สำเนาถูกต้อง

(นายจำรัส วัฑฒัน)

เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดิน ๘

กรมการปกครอง

กองการทะเบียน

โทร. (๐๒) ๒๕๑๒๖๖๖, ๒๕๒๐๙๖๖

ยุพา คัต
จรัญ ทาน